

FAKULTET POLITIČKIH NAUKA U BANJOJ LUCI

STUDIJSKI PROGRAM SOCIJALNI RAD

Datum: kraj februara 2015. godine

NASTAVNI PROGRAM ZA PRVI I DRUGI CIKLUS

I OSNOVE ZA IZRADU IZMIJENJENOG NASTAVNOG PROGRAMA

Polazišta za pripremu ovog materijala bila su:

1. Zakon o visokom obrazovanju RS, Statut Univerziteta u Banjoj Luci, Statut Fakulteta političkih nauka, drugi zakonski i podzakonski akti Univerziteta i interni akti Fakulteta političkih nauka u Banjoj Luci;
2. Uputstvo za izradu i poboljšanje studijskih programa Univerziteta u Banjoj Luci iz septembra 2011. godine, u kom su date preporuke za izradu nastavnog plana u novom duhu;
3. Odluka o matičnosti fakulteta/akademije i studijskih programa Univerziteta u Banjoj Luci za naučna i umjetnička polja i uže naučne i umjetničke oblasti broj 05-1002/07;
4. Analiza savremenih univerzitetskih programa obrazovanja socijalnih radnika u Evropi i okruženju;
5. Analize postojećih rješenja u nastavnom planu i postignutih rezultata;
6. Iskazani zahtjevi prakse socijalnog rada;
7. izmjene u sistemima koji angažuju socijalni rad i zapošljavaju socijalne radnike;
8. Postojeći kadrovski resursi studijskog programa socijalnog rada FPN-a i njihov dalji razvoj;
9. Prijedlozi, sugestije i preporuke nastavnog osoblja i studenata;
10. Ostvareni rezultati procesa uspostavljanja cjelovitog sistema obrazovanja i razvoja akademskih karijera socijalnih radnika na Fakultetu političkih nauka u Banjoj Luci.

II OSNOVNI KRITERIJUMI KOJI SU KORIŠĆENI U IZRADI IZMIJENJENOG PROGRAMA:

U definisanju kriterijuma za uspostavljanje nastavnog plana uzeti su u obzir normativi za nastavne programe dati u Uputstvu za izradu i poboljšanje studijskih programa Univerziteta u Banjoj Luci str.35.) po kojima nastavni plan treba imati slijedeću strukturu predmeta:

- a) osnovne, koji predstavljaju bazu, za naučnu oblast kojoj pripada studijski program,
- b) disciplinarne ili stručne, koji čine samu suštinu kvalifikacije,
- c) usko disciplinarne, usmjerene na specijalizaciju, tj. detaljnije proučavanje neke uže discipline,
- d) komplementarne, koji pripadaju drugim oblastima, ali su na neki način povezani sa matičnom oblašću, i/ili doprinose razumijevanju znanja,
- e) opšte, namijenjene razvoju takozvanih „mekih“ ili „prenosivih“ vještina koje se traže u svim kvalifikacijama.

U skladu sa ovim kriterijumima treba postojati sljedeći odnosi i obim predmeta po navedenim grupama:

- osnovni – 10%,
- disciplinarni ili stručni - 20%,
- usko disciplinarni - 20%,
- komplementarni - 5%
- opšti - 5%.

Kako izneseni odnos ne posjeduje 100%, predlažen je slijedeći odnos:

- osnovni - 15%
- disciplinarni ili stručni - 35%
- usko disciplinarni - 30%
- komplementarni - 10%
- opšti - 10%.

U skladu sa navedenom strukturom korišteni su slijedeći kriterijumi:

1. Opredjeljenost za utvrđene naučne oblasti u naučnom polju Socijalni rad (Teorija i metodologija, Područja socijalnog rada i Socijalna politika), jer postojeće oblasti daju dovoljno prostora da se izvrši dobra klasifikacija nastavnih predmeta na osnovu samog sadržaja socijalnog rada;
2. Jedinstven pristup pojedinim naučnim oblastima i pravično uvažavanje njihovog značaja;

3. Uvažavanje potrebe, da pored osnovnih naučnih oblasti u socijalnom radu, u obrazovanju socijalnih radnika trebaju biti zastupljeni i predmeti iz drugih naučnih oblasti: sociologije, filozofije, prava, psihologije, pedagogije, demografije, političke ekonomije, političke teorije itd. Međutim, prioritet mora biti dat nauci socijalnog rada;
4. Definisanje temeljnih predmeta i njihovo jednako vrednovanje. To su sljedeći predmeti: Teorije socijalnog rada, Socijalna politika, Socijalni rad sa pojedincem, Socijalni rad sa grupom, Socijalni rad u zajednici. Ovi predmeti treba da imaju tri časa predavanja, dva časa vježbi i da se vrednuju sa šest ECTS bodova;
5. Uspostavljanje balansa u metodskim pristupima kad su u pitanju tri osnovna metoda postupka (socijalni rad sa pojedincem, socijalni rad sa grupom, socijalni rad u zajednici) na način da svaki metodski postupak ima po dva obavezna predmeta u različitim semestrima;
6. Jasno definisanje predmeta iz područja socijalnog rada prema korisnicima koji su osnovni korisnici u socijalnom radu i socijalnoj zaštiti (porodica, djeca, stari, osobe sa invaliditetom, žrtve nasilja, djeca sa problemima u ponašanju, osobe sa problemima u mentalnom zdravlju) i jednako vrednovanje pojedinih predmeta iz ove uže naučne oblasti na slijedeći način: obavezni predmeti imaju dva časa predavanja, dva časa vježbi i nose pet ECTS bodova;
7. Zajedničke predmete sa ostalim studijskim programima razmotriti na kolegiju i u skladu sa politikom Fakulteta izvršiti promjene koje su usaglašene sa promjenama u vrednovanju predmeta socijalnog rada , razmotriti vrednovanje pojedinih, potreba za postojećim i novim. Obavezne predmete vrednovati maksimalno sa pet ECTS bodova, ako imaju dva časa predavanja, dva časa vježbi, a izborne sa četiri ECTS boda (dva časa predavanja i jedan čas vježbi), odnosno dva časa predavanja bez vježbi sa tri ECTS boda;
8. Izborne predmete vrednovati sa 4 ECTS boda (dva časa predavanja i jedan čas vježbi), odnosno dva časa predavanja bez vježbi sa 3 ECTS boda;
9. Povećati broj izbornih predmeta iz socijalnog rada i vremenski ih rasporediti tako da student bira predmet iz socijalnog rada, odnosno da u narednom semestru bira predmet iz druge oblasti (sociologije, pedagogije...);
10. Povećati udio predmeta iz metodologije istraživanja, sa orijentacijom na istraživanja u socijalnom radu. Pored postojećeg predmeta , uvesti i predmet "Metodologija istraživanja u socijalnom radu", odnosno "Metodologija istraživanja u socijalnom radu i socijalnoj politici";
11. Uvažavanje potrebe da se uvede više prakse kao obaveze studiranja. Praktična nastava se obavlja na dva načina. Prvi način je za vrijeme vježbi posjetama institucijama, a drugi način obavljanjem prakse u institucijama. Moguća organizacija prakse:

druga godina (Uvod u praksu – sadrži osnove prakse I posjete): organizovana praksa na pojedinim predmetima u institucijama i gostovanje predstavnika institucija (definisati koji su to predmeti); treća godina: boravak u instituciji u toku školske godine (razmotriti i mogućnost u toku raspusta), četvrta godina: boravak u instituciji u toku školske godine;

12. Jasno definisati povezanost nastave i prakse, odnosno uslovljenost obavljanje prakse položenim predmetima.
13. Diplomski rad - samo studijski program Socijalni rad ima diplomski rad i poslije više godina postoji potreba da se razmotri njegova opravdanost. Ima dovoljno argumenata da se zadrži, kao i argumenata da se ukine? U slučaju ukidanja diplomskog rada predvidjeti obavezu studenata za izradu seminarskih radova na pojedinim predmetima u toku studiranja, a u slučaju zadržavanja diplomskog rada vrednovati ga sa šest ECTS bodova;
14. Postoji potreba za preispitivanjem postojećih silabusa za sve predmete, a za neke treba uraditi izmjene i dopune u skladu sa potrebama socijalnog rada (Svaki silabus treba da sadrži 15 tematskih cjelina kako se ne bi dešavalo da se definisani sadržaji obrade u vremenu kraćem od predviđenog fonda časova - bilo je takvih pojava u proteklom vremenu);
15. Drugi ciklus studiranja po mogućnosti organizovati u dva odsjeka, sa njihovom naizmeničnom promjenom u svakom narednom upisu. Jedne godine bi se izučavala jedna oblast, a naredna godina bi bila posvećena drugoj oblasti što bi bila praksa do promjene nastavnog plana, kada bi se izvršila evaluacija rezultata ovakve postavke i na osnovu nje novo definisanje studija drugog ciklusa. U okviru jednog odsjeka definisali bi se većinski predmeti iz te oblasti, napr. terapijski socijalni rad ili menadžment u socijalnom radu ili supervizija i sl.

Ako ne bude uslova za to, zadržati mix predmete sa namjerom da se ne ponavljaju neki predmeti sa osnovnih studija, ili da se neki, uz određene varijacije, ne dupliraju, nego da se znanja i vještine iz određenih oblasti produbljuju i proširuju.

Na drugom ciklusu kao obavezni predmet uvesti metodologiju društvenih istraživanja čiji bi sadržaj bio usmjeren na izradu prijave i obrazloženja teme master rada;

U narednoj tabeli navedeni su svi postojeći predmeti i predmeti koji se predlažu u dosadašnjim raspravama. Zelenom bojom obilježeni su predmeti koji su novi ili čiji bi naslov trebalo promijeniti, a crvenom postojeći predmeti koji bi trebali da se ukinu. Kolone koje se odnose na novi program su načelne, proizišle iz kriterijuma I samo su okvir za raspravu. Pripadnost predmeta naučnoj oblasti nije bio predmet rasprave I kolona je popunjena prema tada važećoj odluci ili je za neke predmete, koji nisu bili razvrstani ili ih nije bilo, pretpostavljeno da bi pripadali toj oblasti.

